

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czímzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; Berde **Aron**, Szabó **Sámuel**, Szentgyörgyi **József**, Vörös **Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: 1556. Gerendy István. — A törökbuza ára. Gálfi Sándor. — Gyümölcsészetünk érdekében. Villási Pál. — A sójabab termeléséről. — Értesítés. — Vidéki gazdasági tudósítások: Felső-Rákos, Zabola, Homoród-Oklánd, Szentmihály, Egerpatak, Sepsi-Szent-György, Mocs. — Meghívás. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

5556!*)

A fentebbi ministeri szám alatt az erdélyi gazdasági egy-
lethez intézett értesítést annyira fontosnak és nagy horderejű-
nek tartom, hogy nem mulaszthatom el az erdélyi gazdasági
egyletnek annak értelmében tett intézkedése következtében ész-
revételeimet megtenni, mert mint gazda nemcsak felhiva érzem
magamat azok közzétételére, sőt hazafias kötelességet vélek
tenni azzal, ha úgy a megválasztott, mint meghívott szakférfiak-
nak becses figyelmükbe ajánlom mindazon, az eddigi fennálló
birtokrendezési törvény hosszadalmas eljárásából a gyakorlat
mezején szerzett tapasztalataimból merített nézeteim és javasla-
taim felsorolását, melyekre különösen, mint mérvadókra kelle-
ne a birtokrendezési törvény átalakításánál különös tekintettel
lenniök; de mindenekelőtt kijelentem az érdekelteknek, nehogy
szavaimat félre magyarázva, mintha értelmi erejüket akarnám
megtámadni fennhangon való szólalásom által, hanem a hogy
szokták mondani, hogy „több szó többet és talán jobbat is ké-
pes gondolni és alkotni“; e mondat vezetett tehát engemet is
arra, hogy bármi kevés helyesen alkalmazható javaslattal és
felvilágosítással járulhatnék erdélyrészi gazdaságunk felvi-
rágzására, mely már rég hanyatlásnak indult és különösen az
is, hogy bármennyit foglalkoztak úgy egyesek, mint az erdélyi
gazdasági egylet is e fennforgó kérdés megoldásával, (mely
utóbbi törvényjavaslatot is hozott javaslatba), mindezekkel
stemben az általam előadandó javaslatok és nézetkülönbségek

*) Bár a t. szerző itt kifejtett nézetei nem mindenben egyez-
nek meg igénytelen e g ó n i lefogásunkkal, adjuk az ügy érdeké-
ben változatlannal, mint becses adatokat a gazdasági praxis igényeinek
töréből.
Szerk.

főként eltérők azért, mert én az eddigelé felmerült nézetekben
sehol sem találtam fel az okvetetlen szükségessé vált gazda-
sági viszonyaink és körülményeink megváltoztatására és átala-
kítására célzó helyesebb javaslatokat és irányelveket, melyek
különösen elsilányult és megapadt szarvas marhaállományunk
fejlesztésére és felszaporulására szükségesek, már pedig ha azt
akarjuk, hogy erdélyrészi gazdaságunk felvirágozhassék, az
tovább fokozódhassék és fejlődhessék, okvetetlen főfigyelem
fordítandó a birtokrendezési törvény átalakításánál arra, hogy
jövendőre nézt a tagosítás által nyert új birtoktagok, gazdasági
viszonyaink átalakítását szenvedő alapja, az átalakított törvény-
ben, megvetve legyen, úgy, hogy onnan gyökerezve, mintegy út-
mutatóul szolgáljon arra, hogy jövőre nézt mintegy kényszeri-
te érezzük magunkat gazdaságunkat más irányba terelni és
igy legalább a szemtermelést a takarmánytermeléssel és a mar-
haállomány szaporulásával arányosíthatni.

Ezen általam elmondott gazdasági viszonyaink megvál-
toztatására irányuló törekvést, mely jövendőre nézt is haszon-
hajtónak ígérkezik, elismerték már nemcsak országos tekinté-
lyek, hanem maga a nép is, melynek régi időktől fogva a leg-
kedvencezubb gazdasági foglalkozása közé tartozik a marhate-
nyésztés és épen innen ered az a sok panaszra alkalmas adó,
erőszakos és lopva való legeltetés; innen tehát a népnek a ta-
gosítás elleni (mely azt megszorítja) nagy ellenszenve, mely a
legnagyobb ingerültségig és boszuállásig fokozódik, úgy hogy
minden birtokos, a ki a tagosítást megkezdi, ki van téve a nép
dühének.

Elismert tény az is, hogy szép, jó és erős marhát csak
jó vizzel bőven ellátott szabad legelőn, kellő szakértelem veze-
tése mellett lehet nevelni; elismert tény az is, hogy bő forrá-
sok csak is egyes határrészekben fordulnak elő és ezek is a
havasos helyektől távol eső vidékeken ritkán fordulnak elő na-
gyobb számmal; elismert tény az is, hogy a közös legeltetés
sokkal olcsóbbá kerül.

Mindezen tényekből tehát az következik, hogy a birtokrendezési törvény átalakításánál közös legelőről gondoskodni kell és még ott is, a hol ilyenek nem voltak, ha a helyi viszonyok azt megengedik; de az ugarrendszert, mit az eddigi birtokrendezési törvény nem zárt ki, sőt többnyire a volt jobbágyoknál alkalmazta is, daczára annak, hogy országos tekintélyek (?) is hangoztatták, annak újra behozatalát én, véleményem szerint, egészen mellőzném és kizárnám, mert ugarrendszer mellett a gazdaság felvirágzását képzelni sem tudom.

Hogy tehát szemtermelésünk arányosíthatassék marhaállományunk szaporulásával és hogy a szemtermelés helyett részben más jövedelmezőbb ipari és kereskedelmi növények is termeltethessenek s ugy a befásítás, valamint a gyümölcsfaszaporítás, selyemtermelés és méhtenyésztés stb. is fejleszthetessék és hogy a tagosítással a nép is jövőre nézt könnyebben megbarátkozhassék és hogy jövőre nézt az öntözési rendszer is behozathassék és hogy a belvizek lebecsáttathassanak s a patakok s különösen nagyobb folyóink is legalább idővel az öntözési rendszernek megfelelően szabályoztathassanak, hogy így legalább a jövőnek hasznára lehessenek és hogy a községek között a régiek, alig megmászható közlekedési utak helyét könnyebb közlekedés eszközölthetessék s hogy a birtokrendezési törvény végrehajtásának eszközlése gyorsan és igazságosan és éppen a célnak megfelelően legyen keresztülvihető s azután, hogy annak végrehajtó közegei miként állíthatassanak gazdaságosabban össze? s végre, hogy fenn elősorolt feladataink miként oldathassanak meg? arra nézve a következő indítványomat és javaslatomat ajánlom figyelembe vétel végett:

Tekintettel a fentebb elősoroltakra, első sorban mondasék ki törvényben, hogy minden tagosítandó határból (a később általam megjelölt szakértők által) kiválasztandók és kijelölendők ugy a szemtermelésre, mint ipari és kereskedelmi növényekre legalkalmasabb mineműségű földek, illetőleg határszélek, továbbá a természetes takarmánytermelésre, szőlőhegyek beépítésére, befásításra és végre a legelési célokra legalkalmasabb helyek és mindezek tekintet nélkül arra, hogy a status quo alapján szántók vagy kaszálók voltak, vagy hogy egyes kisebb részletek ezekből a fentnevezett kiválasztott részletek valamelyikéhez tartoztak.

Másod sorban mondasék ki törvényben, hogy csakis a husz holdon felül levő birtokosok vannak jogosítva az eddigi fennálló birtokrendezési törvény értelmében birtoktagjukat kikapni, az alább megjelölt kivétellel; mindazon birtokosok pedig, a kik 3-tól husz holdig birnak, azok kötelesek a szakértők által megjelölt részletek mindegyikéből birtokaránylag egy-egy tagban részesedni, ha a helyi viszonyok nem engednék meg, hogy egy vagy két tagba kaphassák ki birtokrészüket; a legkisebb birtokosok pedig egész 3 holdig egy tagban kapnák ki részüket; de mindezen megnevezett birtokosok közül kivételt képeznének a k é t s á z holdnál kevesebbet biró birtokosok, egész a 3 holdig birókig, mert ezek mindegyike köteles lenne a közös legelési célra fennhagyott határrészletben birtokaránylag résztvenni, minek mikénti közös használatáról is a szakértők által megállapított szabályrendelet gondoskodna,

melyben meg lenne határozva, hogy csupán szarvasmarha vagy más fajú állatok is és mily arányban legeltethetők? vagy ha terjedelme megengedi, a községi birtokosok érdekeinek megfelelőleg, az állatok különböző fajaira is elágazható és elkülöníthető lenne; gondoskodni kellene továbbá arról is, hogy az békerítették, vizivó vályukkal, árnyas épülettel ellátassék, a mely zivataros idő alkalmával mentő helyet nyújt, részint befásíttassék és különösen kisebb bornyuk számára elkülönített ákác-, gyümölcs- vagy eperfákkal beültetett árnyékos legelőt nyújtson, gondoskodni kellene pedig különösen arról, hogy a marhaállomány által megtrágyázott jobb minőségű legelő részlet ugyancsak közös, arányosított erővel megműveltesék és így egy külön, főként takarmánytermelésre czélszerű váltógazdasági rendszer folytathatassék, mi által el lenne érve azon cél, hogy már elsifányult marhaállományunk, még aszályos idő alkalmával is, jól takarmányoztathatnék és így lassanként újra szép, sok, erős és izmos marhát szaporíthatnánk és nevelhetnénk; és ez annál is inkább könnyen keresztülvihető lenne, mert a közép birtokos osztály bevonásával a szakértelem is képviselve lenne; a szakértőkből pedig kinevezetnék egy ugynevezett gazdasági felügyelőség és ennek feje intézné és vezetné, a már törvényben kimondott és neki adott hatalmánál fogva, az egész legelési gazdasági rendszert; megjegyzem még, hogy ezen közös legelési célra fennhagyott határrészletből kiszakíthatók közös gyümölcsészetre, selyemtermelés szempontjából eperfák tenyésztésére, erdők előállítására stb. alkalmas helyek; ezen helyeken a közös okszerű méhtenyésztés is alkalmazható lenne stb.

Harmad sorban mondasék ki törvényben az is, hogy a belvizek lecsapoltassanak, a patakok szabályoztassanak és az öntözési rendszerről is gondoskodjanak a szakértők, nem hogy később hosszú és költséges perrel juthassanak az érdekeltek fennebbi céljaik elérésére, mert a fennálló birtokrendezési törvény szerint több helyt keresztülviitt tagosításnál hivatalból ezekre semmi figyelem nem fordított, érdekelt feleknek pedig erről gondoskodni eszékbe nem jutott, jelenleg az újabb hozott vizszabályozási törvény által a legkellemetlenebb pernek vannak kitéve; továbbá, hogy a jövőnek is hasznára lehessünk, szükséges legalább nagyobb folyóink szabályozási tervét azonnal elkészíttetni, hogy ezek jövődöbeli medrei a tagosítás alkalmával kiszakíttassanak és azok a szabályozás keresztülviteléig közösen használtassanak; a járhatatlan közlekedési utak pedig a tagosítás alkalmával czélszerűbbekkel felcserélendők.

Negyedsorban mondasék ki a törvényben az is, hogy az olyan erdők is, melyek 6—10 éves közökben, mint ugynevezett vágottak használatnak, szintén tagosíthatók egy, két vagy három tagban, ha a szakértők keresztülvihetőnek látják és azt határozatilag kimondják.

Mindezen fenn elősorolt gazdasági nézeteim és javaslataim pedig ha visszhangra találnak, abba az esetben megvagyok győződve, hogy a nép is szivesebben belenyugszik az ily elvekre alapított birtokrendezés keresztülvitelébe, a birtokos osztály pedig a közös, de rendezett legelő élvezete által nagy előnyben részesül, a szakértelem bevonása következtében pedig a nép is osztozik mindazon előnyökben és ha ezen és egyéb,

itt nem taglalható előnyök származását közelebbről kutatni kezdjük, abban az esetben minden szakértő gyakorlott gazda könnyen felismeri azokat, ha csak egyet hozok is fel nyomatékosabb és meggyőzőbb érvel, p. o. mennyi rosz mineműségű talaj miveltetik és használtatik szemtermelésre, mi nem, hogy hasznót és jövedelmet helyezne kilátásba, hanem még a ráfordított munka-kiadás visszafizetését sem biztosítja; ismeretes tényállás pedig az, hogy a számítás nélkül való gazdák és földmivesek száma aránylag sokszorosán túlhaladja a saját érdekeiket jól felfogott számító gazdákat; ezen rosz számításból bekövetkezett károkat pedig évről évre, hosszú évek során — mikor még az államterhek sem nehezültek annyira ránk és a gazdaság is jobban jövedelmezett a jobb árak mellett s a gabona versennyel sem kellett megküzdenuk, — megtakarított tőkénkől (nem készpénzt értek) gazdasági felszereléseinkből kellett pótolnunk. Ezen egyetlen felhozott példából is eléggé kiviláglik az, ha nézetem és javaslatom, a rendezett közös legelési rendszer elfogadtatnék, hogy mennyi ok nélkül elvesztett és elpazarlott ígás és kézi munkaerő fog jövőre megkíméltetni és a jobbnak jobban való megmivelésére fordíttatni; az ipar is így lassanként több tért foglalna el, mert oda is jutna az elfe-
csérelt munkaerőből.

Végre, hogy utóbb felállított nézetemnek is, a birtokrendezési eljárás gyors és egészséges keresztülvitelét illetőleg adjak kifejezést, arra nézt a következőket ajánlom: mondassék ki törvényben, hogy minden határ már hivatalból, ha annak tagosítandó része, a művelési ágnak $\frac{2}{3}$ -át teszi, mit a szakértők hivatalba vannak felderíteni, tagossíttassék.

Mondassék ki törvényben az is, hogy az egész birtokrendezési viszonyok végrehajtásáig állíttassék fel egy külön hatóság, de minekutánna ezen felfogás (nem az enyém, bár helyes és kívánatos volna) az én véleményem szerint, az államkormányzatnál ellenállásra találand, én a következő közvetítést ajánlom: szaporíttassék a jelenlegi törvényszékek személyzete, főként három szakértővel és csak a jelenlegi vagy talán más alkalmasabb, e célra hivatottabb, referens bíróval és jegyzővel képezzék a jelenlegi törvényszékek kiegészítő részét, illetőleg egy osztályát, mely osztály elnevezetnék birtokrendezési vándortörvényszéknek, az egyik ujonnan kinevezett tagja pedig lenne ez osztály alelnöke és így ez egész osztály a jelenlegi törvényszéki elnök fennhatósága alatt állana. E szakértők kinevezésénél legnagyobb tekintettel kellene lenni arra, hogy azok mindegyike, de legalább kettő a gazdasági viszonyokkal és körülményekkel tökéletesen ösmeretes, gyakorlatból tapasztalt s a mostani korról haladó szakértő, szilárd jellemű gazda s ha lehet, a fennálló törvényszék keretéhez tartozó terület birtokosságából választva legyen; a harmadik szakértő lenne a hitelesítő mérnök is egyszersmind. Ezen szakértők lennének hivatva megoldani a gordiusi csomót s hogy ezt helyesen lehessen megoldani, okvetetlen szükséges, hogy ők vigyék keresztül személyesen a becslést is, mi nem zárja ki azt, hogy az érdekeltek is a maguk részükről ilyeneket, kettőt-kettőt legalább ki ne nevezzenek, sőt az én felfogásom azt megkívánja, mert nem hiszek oly geologust, a ki jobban meg tudná becsülni,

mint az ott felnőtt gazdák, csak hogy ez utóbbiak csakis tanácskozási szóval járulhatnak a becsléshez, a döntő szavazat csakis a törvényszéki szakértőket, egyszersmind bírákat illetné.

A szakértőknek, illetőleg bírának ez általam előszabott munka (a classificatio) első pillanatra fáradságosnak látszik, de ezt a gyakorlat napról napra könnyebbé és végre érdekessé és élvezetessé teszi, mert ez könnyíti meg munkájukat, ez által ismerik meg a határnak minden zegezugát, ez világosítja fel őket arról, hogy az elhelyezkedésüel helyes és megfelelő ítélet hozhassanak és a mi fő, az általam felállított nézetek és javaslatok teljesen és megfelelően csakis így vihetők igazságosan keresztül; utóvégre pedig kijelentem, hogy ha e javaslataim, habár más formába is (mi úgy is a törvényhozás dolga) tekintetbe nem vétetnének, részemről a kilátásba helyezett megváltoztatandó és újra alakítandó birtokrendezési törvényt csak hiu kecsgetető reménynek tartom, mert az idő és körülmények szerint az csak ilyen forma alapelvekre fektetve fogja megoldhatni a mai elodázhatatlan nehéz feladatot.

Gerendy István.

A törökbuza ára.

Az erdélyi gazdasági egyesület t. igazgató választmánya hazafias és üdvös eszmével foglalkozik, midőn a jelen gabona olcsóság nyomasztó voltában módokról és eszközökről gondoskodik, melyek által erdélyi törökbuzáknak versenyképességet és piacot óhajtván szerezni — a létező vasuti magas tariffa lejobb szállításáért fontos befolyását illető helyen mérlegbe kívánja vetni.

Azon kérdésre: „minő minimális ár mellett vagyunk képesek erdélyi közepes törökbuzákat bizonyos megnevezett erdélyi vasutállomásra szállítani?“ én olyan feleletet — mely a kitűzött cél kiindulásának biztos basisául szolgálhatna — adni igen nehéznek tartom. E kérdéssel foglalkozva, nemzetgazdasági szabályok merülnek előnkbe. Ugyanis bármely árucikknek vagy gabonának ára attól függ, hogy annak előállításí és szállítási költsége mennyibe kerül? Az árak képződésére, meghatározására nagy befolyással vannak az országos kereskedelmi, hitel és forgalmi viszonyok, a munkabér olcsósága vagy fokozott volta, a piactóli távolság, az országos és mellékutak s ezekkel kapcsolatban a szállítási fuvarbér.

A gabona minimalis árúal fölveendők a termelési és szállítási költségösszeg s az ezen felüli érték képezné a gazda nyereseményét. Jelenlegi rosz forgalmunk ily nyereseményt nem nyújt s innen van, hogy a tőkepénzes nálunk most nem spekulál gabonával. A jelen árak Erdélyben a nem termesztő fogyasztók előnyére csak kényszerárak, minélfogva minden termelő csak annyit ad el, mennyivel mulhatlan kiadásait foldozhatja.

De mig ezen állapot még eltűrhető oly vidékeken, hol jó kőutak mellett vonul el a vasút, addig a nagy Mezőségen már tűrhetetlen; innen a kőutaktól távolabb eső helységekből már öt hónap óta nem lehetett és még ma sem lehet megköze-
liteni vasuti állomást vagy gabnapiacot.

Ott fizetetlen az adó és cseléd és a kamat, mert a múlt évi összes gabonatermésből a járhatatlan utak miatt majd mit

sem lehetett eladni. Ha már most tavasz nyitával az utak remélhetőleg javulni fognak, a megkésett tavaszi vetések miatt a gazda nem mehet piacra s hogy mégis pénzhez juthasson, kénytelen lesz gabonáját fuvarossal szállíttatni, a fuvaros pedig a törökbuza árának $\frac{1}{3}$ -át vagy $\frac{1}{4}$ -ét kivánja fuvardijba. Mi fog maradni itt a termelési költségen felül nyereséynek? Vagy igen kevés vagy semmi. Hihetetlen abnormis állapot, pedig épen olyan való, mint a milyen szomorú! Ha hő termésünk vagy szűk esztendőnk van, az olcsóság és drágaság káros szélsőségei uralkodnak és nem mindig áll, hogy a vasutak egy türehető közepes árkiegyenlítést eszközölnek.

Ha sikerül is vasuti árleszállítást nyernünk, hová vigyük erdélyi törökbuzáinkat? Budapest és Bécs irányadó piacainak kikerülésével napnyugatra nem vihetjük. Dél, kelet és észak felől ott vannak Oláhország, Moldva és Muszkaország kiapadhatlan magtárai! Én a tariffa-leszállítás sikerében nem bízom.

Eltekintve azon körülménytől, hogy kedvező tavasz esetében Magyarországon és az erdélyi részeken két és fél millió hold földre kellend törökbuza vetőmag, nézetem és hitem szerint csak a változandó idő körülményei, egy egészségesebb kereskedelmi forgalom és a féltve rejtgetett tőkéknek jövedelemre számítható circulatiója javíthatja törökbuzáink és egyéb gabonánk jelen olcsó árát.

Szóljanak e kérdéshez szakavatott gazdák minden vidékről s a tárgy fölvilágosításával legyenek segítségére az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmányának.

Szászrégen és Marosvásárhely vidékeinek gazdaközönsege a marosvásárhelyi vasuti állomáshoz szállítva, úgy hiszem megelégednék most 3 ft 50 kr. minimális törökbuza árral hectoliterenként.

Gálfi Sándor.

Gyümölcsészetünk érdekében.

Tudom hogy nem mondok vele újságot, de föl kell hoznom, mert a dologhoz tartozik, hogy Németország évi gyümölcsstermése, dacára a kültetett gyümölcsfák óriási számának és dacára az azok gondozása körül kifejtett szorgalom és szakértelemnek, nemcsak nem elegendő az évi belfogyasztás kielégítésére, hanem a külföldről oda bevitt gyümölcsért 1872—1875-ig terjedő 4 év alatti időközben nem kevesebb mint 21 $\frac{1}{2}$ millió forintot adott ki és azóta ebbeli kiadása nemcsak alább nem szállott, hanem évről évre nagyobbodik úgy, hogy ezen bevétel 1876-ik évben 900 ezer mázsát, 1877-ik évben pedig már 1 millió és 100 ezer mázsát tett kerek számban.

Pedig ezen kedvezőtlen tünetény okát sem a Németek szorgalom hiányának, sem a gyümölcsfák elégtelenségének, hanem kizárólag azon körülménynek kell tulajdonítani, hogy midőn Németország gyümölcsfa ültetéseit nagyobb mérvben megkezdte, a fajmegválasztás fontosságának öntudatára még fölébredve nem lévén, de az egyes vidékeknek legjobban megfelelő fajokat sem ismervén, ezek megválasztására nem volt elég figyelemmel, minek folytán gyümölcsfái nem teremnek annyit, mennyit azok számától jogosan megvárni lehetne.

Ily fontos dolog lévén a fajok helyes megválasztása gyümölcs tenyésztésünk ügyében, miután e szerint arra a legjobb lelkű de járatlan ügybarát is csak olyan vagy még károsabb befolyással lehet, mint a nyereszkes üzér, a „Népkertésze“ pedig folyó évi 2-ik számában Veress Ferencz urnak egy oly közleményét hozta feltűnő dicsérettel, mely a járatlanság és megbízhatlanságnak kézzel fogható bizonyítékait hordta magán, annál szükségesebbnek találtam az elien felszólalni, mert azon kár, mely általtjában a hamis nevű fajok ajánlásából a gyümölcs tenyésztésre hárul, az általt fokozódik, ha Veress Ferencz ur ezen fajok galyait a közönségnek ingyen ajánlja. —

Mivel azonban az „Erdélyi Gazda“ tek. szerkesztősége ebbeli folszóhalásomat azon oknál fogva küldte vissza, mert úgymond azon állításom nem áll, hogy az Orange pepin egy a Blenheim peppinnel, és hogy Schönbruni renet nevű alma nem létezik; a visszautasítás ezen indokolása pedig elvi kérdés épen gyümölcsfajaink helyes megválasztása érdekében ezen kérdésnek helyes megoldása mulhatlanul szükséges: kötelességemnek tartom kétségbe vont két állításomat részletesen indokolni, azaz azoknak helyességét bebizonyítani, megjegyezvén, hogy a ki előadandó érveimet megezőfolni, azaz föntebbi két állításom helytelenségét bebizonyítani képes leend, annak ebbeli fáradságát nemcsak rosz néven nem veendőm, hanem gyümölcsészetünk érdekében magamat irányában előre is lekötelezettnek nyilvánítom; — más részt azonban abbéli kérsémet is igazságosnak találom, hogy azon esetre, ha előadandó érveimet senki megezőfolni képes nem lenne, a t. szerkesztőség által visszautasított cikkem csonkítatlan eredetiségében, az „Erdélyi Gazda“ hasábjain annál inkább közzé tétesék, mert az a most felhozott két kérdésen kívül több oly pontot is foglal magában még, melyek iránt az olvasó közönségnek figyelmessé lenni érdekében áll.

És most a mi a vitás két kérdés illeti, miután úgy tudom, hogy az erdélyi gyümölcsészek mind *) a t. szerkesztőség nézetén vannak, én pedig azon meggyőződésben élek, hogy helytelenül, azért annak sem volnék ellenére, ha egy vagy több nem érdekelt gyümölcsész-tekinélyt, például Oberdiecket, vagy Lucast vagy Bereczkyt ítélő bírakul fölkérnénk az iránt, külön fajnak tartják-e az Orange pepint a Blenheim pepintől és tudnak-e valamit a Schönbruni renet létezéséről vagy nem. — Azonban akár elfogadtatik ebbeli ajánlatom akár nem, kétségbevonat állításom igazolásául felhozom a következőket:

Mindenek előtt magától értődődik, hogy midőn Orange pepinről beszélünk, akkor sem a Narancs almára, sem az Angol narancs almára nem szabad gondolnunk, mert hogy ezek különböznek a Blenheim pepintől, vagy helyesebben Blenheim arany renetjétől, az kétséget nem szenved, én azonban az Orange pepint állítom egynek a Blenheim pepinnel és Veress Ferencz ur is ezen két név alatt irt le két különböző almafajt. —

Igaz ugyan, hogy a Handbuch der Obstkunde 4-ik kötetének 103 lapján leir egy Grange pepinget, 471 lapján pedig a Wight pepinnel felhoza, hogy azt Orange pepinnek is hívják.

*) Illetőleg a februárhó 12-én tartott szakosztályi ülésen jelen voltak.

azonban Grande még nem Orange, synonym pedig még nem jogos fajnév és önálló almafajt Orange pepin név alatt, sem a Handbuch der Obstkunde, sem Oberdieck Pomologische Notizenje, sem Leroy Dictionnaire de Pomologieja, sem Bereczky Gyümölcsészeti vázlatai, sem Thomasnak 5000 fajnál többet és legalább még egyszer annyi synonymát tartalmazó Guide pratique-je nem ismer, pedig az itt felhordott művek Európában most a leghitelesebb és legmegbízhatóbb munkáknak vannak elismerve és hozzá még a legújabbak közé is tartoznak — míg Leroy Dictionnaire de Pomologieja, 3-ik kötetének 141 lapján, Thomas pedig Guide pratiquejének 339 lapján az Orange pepin nevet határozottan a Blenheim pepin vagy Blenheim renet synonymájának mondják. —

Ezek után hiszen én szívesen megengedem, hogy Kolozsvárott vagy talán másutt is Orange pepin név alatt el van terjedve, sőt lehet hogy régóta meghonosodva valami jeles almafaj, de az elmondottak nyomán mindaddig, míg állításom helytelenségéről meg nem győznek, azt hiszem hibásan; ugyanazért nagyon lekötelve érezném magamat, ha azon urak közül, kik a dolog iránt érdeklődnek és vagy a kolozsvári Orange pepin vagy az ugynevezett Schönbruni renet birtokában vannak, engem akár a gyümölcsössel magával, akár csak annak egy galyával is megajándékoznának oly czélból, hogy azon gyümölcsök valódi nevét legalább később megállapíthassam. *)

A mi már most a Schönbruni renetet illeti, erre csak annyit jegyezhetek meg, hogy ezen nevet nemcsak a főntebb idézett gyümölcsészeti munkák egyike sem, még pedig a synonymák közt sem ismeri, hanem még A. C. Rosenthal, Bécs legelső gyümölcsfa kereskedője, a kit különben megbízható gyümölcsész hírében álló szakembernek elismerni nem lehet, terjedelmes árjegyzékében egy árva betűvel sem hozza fel; pedig már azt csak fölteni nem lehet, hogy a bécsiek ne dicsekednének vele, ha e név alatt valami oly jeles almafajt bírnának, mint a minőnek Veress Ferencz ur azt állítja. — Azon esetre pedig, ha valaki ezen fajt akár a Királyhágón innen, akár azon túl, magról állította volna elő, nem tudom elképzelni, hogy az annak magyarabb nevet adni ne tudott volna; de minden esetre ez utóbbi, t. i. a magról előállítás hitelesen lenne bebizonyítandó: mert ha valaki azt galyról vagy plane csemetéről szaporította tovább, annak elkeresztelésére feljogosítva semmi szín alatt sem volt. **) —

Villási Pál.

A sójabab termeléséről

a földmívelési ministerium a következő utmutatást szerkesztette, mely mint lapunkban is említve volt, minden termelőnek kívánatra megküldetik:

„A sójabab hazája China és Mongolország. A bécsi nemzetközi kiállítás alkalmával Haberlandt Frigyes bécsi tanár ezen növény sárga és barna magú válfajaiból magokat szerzvéen,

*) Az illető galyak Villási urnak megküldettek. Szerk.

**) T. pomologusainkat felkérjük szíveskedjenek becses és indokolt nézeteiket e tárgyra vonatkozólag előadni. Szerk.

azokat kisebb részletekben Ausztriában és Magyarországon termelési kísérletek eszközzése végett szétosztotta. Ezen kísérletek 4 éven át oly rendkívüli jó eredménynyel folytattattak, hogy ma már a sójababot a mezeileg természetű növényeink sorába felvettnek tekinthetjük.

A sójabab eredeti hazájában emberi táplálkozásra szolgál, hol nemcsak különféle ételeket készítenek belőle, hanem zsiros olajtartalma miatt más zsirszegény tápanyagokhoz keverve, egyéb zsiranyagokat teljesen pótol.

Az eddig szerzett tapasztalások szerint nálunk az egyszerű mezei mívelést nemcsak eltűri, hanem mellette bő termést is ad; az eszközlött vegyelemzések kimutatták rendkívüli tápanyag-tulajdonát, zsirtartalomra ugyanis nemcsak minden eddigi hüvelyesünket felülmúlja, hanem olajnövényeinket majdnem eléri; nálunk tehát ezen növénynek fő hivatása leendő állati táplálkozásra szolgálni és pedig magja mint erőta karmány, zöld anyaga mint zöldtakarmány. E növény hivatva van takarmányozási állapotainkat nevezetesen javítani, mivel a gazda nagy mennyiségű majdnem teljesen emészthető, légenyűs és zsirtápszert olcsó módon nyer általa.

Termelési mód. A sójababnak az éghajlatra nézve a tengeri és szőlővel azonos igényei vannak és mindenhol, hol a két termés megéri, a sójabab is teljesen kifejlődik.

Minden talajon jó eredménynyel mívelhető, leginkább kedveli azonban a homok, televényes, és márga talajt; a kötött talajokban később érke és valamivel nagyobb magot ad.

A talaj megmívelése az előnövény szerint állhat egyszeri vagy kétszeri szántásból és a hol télen nem trágyázattott, ott tavasszal fogasolás, hengerezés szükséges.

A vetés ideje márczius végétől ápril közepéig terjedhet. A vetést sorvetőgéppel lehet eszközölni, de mivel az ilyen vetés után keléskor ritkítani kell, ez okból ajánlatosabb a fészekbe vetés. A sor- és növénytávolság 47 centimeter (18 \square '''). Ily távolság mellett egy fészekbe csak egy magot rakva, vagy csak egy növényt hagyva a leggazdagabb elágazás és igen nagy termés várható. Különben a vetés vagy ültetés mindenben úgy törénik mint a tengerinél. Miután azonban a beárnyalkolást még első fejlődési korában sem tűri, ennél fogva aljnövénynek tengeri közé nem használható, sőt fasorok mellé sem ültethető, mivel tartós árnyékolás a termést meggyűsíti. A mennyire csak lehet tehát, szabadon állítandó és oly helyiségnek, melyre a napnak intenzívebb behatása van, mindig előny adandó.

A vetőmag mennyisége a vetés módjától függ. Ha géppel vetünk, 1 cat. holdra 12—14 kgr szükséges, ha pedig fészekbe ültetünk és minden fészekbe egy szemet teszünk, ez esetben 1 cat. holdra elegendő 6 kgr.

Kelés után és június első felében célszerű megkapálni, később többé nem szükséges, de nem is lehet, mivel a növények a föld felületét teljesen ellepik.

Virágzása rendszeren június végétől július közepéig terjed; érése szeptember elejétől szeptember végeig tart.

A ratása sarlóval, kaszával vagy gyökereztől való felhúzás által foganatosítandó és ha az anyag teljesen száraz

legcélszerűbb cséplőgéppel azonnal elcsépelni; ha azonban nem száraz, úgy léghuzamos színekben jól meg kell szárítani mivel a nedvesen összerakott és megmelegedett mag megfeketül és értékéből vesz.

Ellenségei: a drótféreg, fülbogár, lótetű, szövőatka, házatlan csiga, továbbá a nyul, egér és hőröcsög.

A hozamra nézve szolgáljon tájékoztatásul, hogy a magyar-óvári gazdasági akadémia gazdaságában az 1878-iki évben 1 cat. holdon elvetett 5·8 liter mag után 21·80 hectoliter, tehát az elvetett magmennyiségnek 375-szöröse termett. —

Értesítés.

9758. szám.

A földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi ministerium nemesítési czélokra allgauti és kuhlandi fajta tenyészbikákat szándékozván évenként beszerezni, e végre első sorban a hazai törzsnájakbau tisztán tenyésztett anyagot kívánna igénybe venni. Ugyanazért mindazon állattartó gazdák, kik tisztán tenyésztett allgauti, vagy kuhlandi törzsnájával birnak, felhivatnak, hogy a nevezett ministeriumhoz minél előbb, de legkésőbb e hó 25-éig az eladó bikák száma és áráról jelentést tegyenek.

A jelentésnek a következő pontokra kell kiterjednie:

1. Az allgauti, vagy kuhlandi törzsnáj tulajdonosának, illetőleg meghatalmazottjának neve, czime, lakása, utolsó posta.
2. A törzsnáj alapításának éve.
3. Az állatok honnan szerezettek be.
4. A törzsnáj létszáma, bikák, tehenek, növendékmarha.
5. A törzsnáj hol van elhelyezve? Puszta, major, vagy község neve, legközelebbi vasut, vagy gőzhajóállomás, távolság ettől mennyi?
6. Jelenleg hány hágóképes bika eladó? koruk és eladási áruk mennyi.
7. Jövőre hány hágóképes bikát bocsáthat az érdekelte tulajdonos rendelkezésre évenként.

Vidéki gazdasági tudósítások.

Felső-Rákos, ápril 17. 1879.

Tavaszi munkáink e hó 5-ke körül megkezdődtek. — Szántás közepén vagyunk. — Idő járás igen jó. — Több száraz idő van, mint eső. — 13-án délután egy óraker iszonyú szélvész dühöngött; — de hamar elmúlt. — A keleti marha vész miatt községünkben zár állított, ez lévén Udvarhelymegye határszéle. — Itt azonban még semmi baj sincs. —

Török Áron.

Zabola, 1879. április 11.

Zabolán a tavasz vetéshez még márcziusban hozzáfogtak, a zab és árpavetést elvégezték, itt törökbuza nagyon keveset, azt is csak Szent-Györgynap hetén vetik, az ősz gabonáink nagyon szépek, márczius nagyon hidegen viselte magát, április nagyon szépen kezdte, mert 1-től egész 10-ig nagyon szép idő járt, de most nagyon esik az eső, a mi nagyon jó a vetéseknek. Takarmány bőviben van, a marháknak nincs semmi betegség, a gabonának nincs semmi ára, még eladni is alig tudjuk. Gyümölcs, a virágbimbóról ítélve, úgy látszik, hogy elég lesz, ha a hideg el nem veszi.

Homoród-Oklánd, 1879 ápril 14.

A tél nagyon gyenge és esős volt, a téből takarmány bőven maradt tavaszra is, de a tavalyi gyakori esőzés miatt rossz, az ősz

vetések még eddig jól mutatkoznak, a tavaszi szántás itt legelőbb április 5-én kezdődött meg és ugyanakkor kezdettek zabot vetni, a föld szikonyása miatt nehezen számlik, törökbuza vetés még nem történt, a rétek és legelő helyek még csak alig kezdettek zöldülni, a gyümölcsfák kiszökellő rügyeikből bő termés mutatkozik, az állatokra nézve megjegyzem, hogy a juhok nagy része méteyben elpusztult és ez a szarvasmarhák közt is mutatkozik, a gazonaár általánosan közepes és még most is száll, a marhaár pedig magasan áll.

Derzsi Zsigmond.

Szentmihály, április 14. 1879.

Telünk lanyha volt. Takarmánykészletünk bőviben maradt. Vidékünkön a tavaszi szántás csak az áprilissal beállott kedvezőbb napokon kezdetetett meg és a most is meg-megújuló kellemetlen idők miatt lassan folytathatják. Szántóföldjeink a márcziusi sok eső miatt tippanttak és nehezen számlanak. Még eddig — kevés kivétellel — csak zab vettetett. Őszi vetéseink szépek, azonban a sok eső miatt az elgyomosodástól lehet féltetni. Gyümölcsfáink jól telettek, gazdagon rügyeznek; újból jó termést reménylhetünk. A juhok kivételével más gazdasági állataink helyzete, szaporodása kedvező s ezek mind magas árban kelnek. A házi szükségek fedezésére való tárgyakat magas árban kell fizetnünk, de gabonáinknak silány kelete van. Míg a Romániából gabona behozatalnak nem volt szabad ut nyitva, addig — legelőbb Csik népe — a mi gabonánkat vette igénybe, most azonban erre sem néz. Megemlítendőnek vélöm, hogy lelkes főispánunk, méltóságos Daniel Gábor ur kezdeményezése folytán az udvarhelyi megyei gazdasági egyesület létesítésére az első lépések közelebről megtétettek. Tarcsafalva községében a tagosítás végrehajtatott.

Török Sámuel.

Egerpatak, 1879 április 14.

Telünk nagyobb hóviharok és hidegek nélkül, ugyszólván gyengén folyt le. A Nemere szele, mely itt 8—10 napig szokott kegyetlenül dühöngni, a télen egyszer sem fujt, de annál inkább meglepett márczius havabani megjelenésével, midőn a különben is folyton tartott szél és hóviharok után hatványozott erővel lépett fel és a földet derekasan megfagyaltta.

Vetéseink a gyenge tél dacára jól telettek és úgy látszik, hogy a márcziusi zivatarokat is jól kiállották.

A tavasz természetileg csak április elsejével kezdett mutatkozni, midőn csendes, enyhe idő volt, ezen a napon a szántás-vetés megkezdett zabvetéssel s az óta, habár az idő változó, hűvös és szeles, egyre tart.

Most erős esőzés indult meg. Tuluralgó szél a nyugoti és keleti.

Őszi vetések és legelők kezdenek megzöldülni, apró marhák a legelőre kihajtottak.

A szemes élet ára alatt áll, marháé közepes, husnak valót jó áron fizetik, de a husára is emelkedik.

A Márkos községében egy telken constatált marhavészen kívül több vészgyanus esetről nem hallottam és ettől eltekintve barmaink egészségi állapotát jónak jelezhetem.

Márk István.

Sepsi-Szent-György, 1879 ápril 15.

A márkosi marhavészenben mai napig semmi változás nem történt s folyó hó 19-én a zárlat meg fog szünni. A tavasziak vetése folyó hó kezdetén ültött nagyobb mérvet, a közbejött husvétii ünnepek s az azt megelőző napokban hullott friss hó miatt még kevés az eredmény. A tél igen szépen adta át az őszgabonákat a tavasznak, annál kevesebb reményt nyujtanak a korai tavaszgabonák. Az állatok egészségesen telettek s a szaporulat is kielégítő, kivéve a szarvasmarhákat, melyek a községek silány bikatartása miatt csekély eredményt mutatnak. Gyümölcs, a rügyekről ítélve, kecségető. A gabona árak folyton csökkennek, az állatoké ellenben emelkedő, hihetőleg a marhavész zárlata miatt.

Bene József.

Mocs, 1879 ápril 18.

Az őszi vetések általánosan jők, a tavaszi szántás kinos, sok magasan fekvő helyeken hegyomlások és források keletkeztek. Szőlőfák jól mutatnak, a gyümölcsfák igen korán viragoztak, egy hideg semmivé teheti, állataink egészségesek, legelők szépen indultak, tavali széna bőven van még.

Nagy József.

Meghívás.

Az erdélyi gazdasági egylet kertészeti szakosztálya 1879 ápril hó 3-án, azaz szerdán d. u. 5 órakor az egyleti irodában ülést tart, melyre a t. tagok ezenel meghívotnak. Főtárgy: A szőlőoltás.

Az elnök.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, april 12—19-ig. 1879.

Buza szilárdan áll, ára emelkedik, forgalom 70,000 metermáza, ár 9-50 frt.

Rozs közepes üzlet, forgalom 3000 metermáza, ár 5-80 frt.

Árpa változatlan, forgalom 3000 metermáza, ár: takarmány-árpa 5-40 frt, seres árpa 7-75 frt.

Zab jó üzlet, forgalom 4000 metermáza, ár 5-60 frt.

Törökbuza türehető, forgalom 12000 metermáza, ár 4-70 frt.

Repeze szilárdabb, de üzlet nélkül.

Gyapju: meglehetősen élénk üzlet, eladatott 100 metermáza jobb középfinom posztó gyapju 122—124 frt, 100 metermáza urodalmi közepes fésűs gyapju 90—92 frt, 50 metermáza egy nyíratu 82—83 frt. Árak per 50 kilogramm.

Gabona-árak:

	minimum és maximum Budapest april 19	Bécs april 19.
Buza	8-30—10-15 frt	8-60—10-70 frt
Rozs	5-65—5-85 frt	6-60—7-10 frt
Árpa takarmány	5-20—5-45 frt	5-00—5-30 frt
Árpa szeszfőzésre	6-10—6-90 frt	— — —
Árpa seres	7-20—8-20 frt	7-00—10-60 frt
Zab	5-55—5-75 frt	5-80—6-75 frt
Repeze	— — — frt	13-25—14-00 frt
Törökbuza	4-70—4-85 frt	5-45—6-70 frt

Budapesti marhavásár april hó 17-én Összes felhajtás 1908 darab nagy- és 758 darab apró marha. Ebből eladatott: 37 drb. bika, 636 drb. ökör, 510 drb. vágó tehén, 110 drb. fejős tehén, 51 drb. bival, 564 drb. borju, 758 drb. bárány. — Árak: bika darabonként 90—150 frt, ökör páronként 215—300 frt, vágó tehén páronként 120—260 frt, fejős tehén darabonként 80—197 frt, bival páronként 115—190 frt, borju darabonként 18—26 frt, bárány páronként 4—6 frt. Husarak 100 kilonként: ökörhus 46—50 frt, tehénhus 44—48 frt, borjuhus 60—90 frt, bivalhus 40—42 frt.

Bécsi marhavásár april hó 15-én Összes felhajtás 2377 darab és pedig 1676 drb. magyar, 360 drb. lengyel és 360 drb. német fajta, melyből 2291 drb. ökör, 50 drb. tehén, 20 drb. bika és 16 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 49—58½ frt, lengyel 51—56 frt, német 55—59 frt, tehén 48—54 frt, bika 48—53 frt, bival 44—48 frt. Lábán darabonként 100—203 frtot fizettek.

Köbányai sertésvásár april 18-án: (Az első magyar sertéshizlaló részvénytársaság jelentése): közepes üzlet. Jegyzett árak: magyar sertés nehéz 43—44 kr, könnyebb 40½—41 kr. Vidéki sertés 38½—40 kr, szerbiai makolt 34—37½ kr., oláh 38½—40 kr, süldő 36—37½ kr., netto súly kgrként. Állomány: april 11-ről maradt 78,740 drb. Felhajtott: Alföldről hizott — drb., kövér 1150 drb., sovány — drb., Erdélyből 420 drb., Szerbiából 1230 drb.,

Oláhországból 1000 drb., vidéki felhajtás 240 drb., magyar államvasuttal — drb., összesen 82,780 darab Elhajtott: Fel-földre 130 drb., Bécsbe (mult héten 780 drb.) 3090 drb., Prágába 970 drb., Bodenbach felé — drb., Ruttek felé 1660 drb., Mainz és Stuttgart felé — drb., budapesti fogyasztás 1500 drb., köbányai szalonnasertés — drb., összekötő vasuton 40 drb., összesen 8100 drb. Marad állomány 74,680 drb., A részvénytársaságokban 13,110 drb. van elhelyezve.

Disznózsir árak hanyatlóban, kész áru hordóval együtt 49—50½ forint, april—május havi kötésben hordó nélkül 45—46 forint.

Szalonna csekély üzlet, vidéki szalonna 39—40½ frt, városi áru 43—45 frt, füstölt szalonna 49—50 frt.

Bécsi sertésvásár aprilis 15-én. Összes felhajtás 3608 darab és pedig 1099 drb. nehéz, 1217 drb. közepnehéz és 1292 drb. süldő; melyből — drb. magyar, — drb. orosz-lengyel, — drb. szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 36½—38½ frt, közepnehéz 30—36 frt, süldő 30—40 frt, szalonna és zsir 48—54 frt. —

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS**Hirdetések.****Pénz-kölcsönök**

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frittól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre és 5000 frittól felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölk.

Bekebelezett terhek kifizetését szintén eszközölk.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

(2.) (16—52.)

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda.“

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. saját ház.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.

477. szám.

(11.) (2—3)

Gabona-árverezési hirdetmény.

A fogarasi m. kir. állad. ménes-uradalom igazgatósága részéről ezennel közhírré tétetik, mikép f. év és hó 28-án d. e. 10 órakor a következő gabona-nemek és mennyiségek fognak ezen igazgatóság hivatalos helyiségében írásbeli ajánlatok útján nyilvánosan eladatni:

I. A fogarasi magtárból.

217	76-40 klgr. őszi buza földszint 5-ik halom.
31	74 " " " II. emelet 11-ik "
132	78-40 " " " III. " 14-ik "
64	74 " " " " 15-ik "
35	73 " rozs I. emelet 8½ halomban.

II. Az alsó-szombatfalvi magtárból.

300 mm. 73 klgrmos rozs II. emelet I. halomban.

III. Az alsó-kománai magtárból.

30 met. m. 62 klgrmos árpa földszint 3-ik halomban.

19 mm. 72 klgr. őszi buza I. emelet 10-ik halomban.

Az árverezési feltételek a „Kelet“ és „Hermannstädter Zeitung“ hirlapokban olvashatók.

Kelt Fogarason 1879 április 4-én.

A fogarasi m. k. állad. ménes-uradalom igazgatósága.

Figyelmeztetés.

(1.)

(16—52.)

A jégüzlet ideje közeledtével felhívjuk a birtokos osztály becses figyelmét azon — eddigelé egy biztosító társaság által sem nyújtott — megközelítő előnyökre, melyeket társaságunk biztosító feleinknek felajánl.

Ugyanis azon felek, a kik várható kalászos terményeiket (a repceze kivételével) május hó 10-ke előtt biztosítják, minekutánna azon esetre, ha május 25-ig bezárólag biztosított vetéseiket fagy rongálná, a fagy által megrongált vetések biztosított értéke után a díjakat visszszakapják és a fagy által meg nem rongált termés értéke továbbra is érvényben fenntartatik; szükséges azonban, hogy a fagy által okozott kár és annak mennyisége azonnal bejelentessék, hogy a díjvisszatérítést függelék által rendezhessük. Május 25-ke után jelentett fagy által okozott kár után nem térítetik díj vissza.

Továbbá, hogy társaságunk azon feleket, a kiknek terméseik (dohány és szőlő kivételével) a múlt 1878. évben társaságunknál voltak biztosítva, de kárt nem szenvedtek, a múlt évben fizetett tiszta díj után, ha hasonnemű biztosításukat jelen évben is intézetünknel eszközöltetik, $8\frac{1}{2}\%$ díj engedményben részesítetteti, mely összeg, hivatkozással az illető múlt évi kötvény számra, az idei kötvényben lesz leirandó.

**Az első magyar általános biztosító társaság
kolozsvári főigynöksége.**

P i a c z i á r a k.

A h e t i v á s á r		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
h e l y e	napja	tiszta buza	felegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tűzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Béazterozse		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szoreda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Décs	april 15	420	375	300	—	135	255	300	100	200	36
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogaras		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	april 12	750	680	400	400	225	400	170	40	—	36
Kolozsvár	april 17	450	—	340	—	185	300	170	190	300	42
N.-Vásárhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Szeben	april 18	560	460	350	340	200	310	160	90	300	40
Szegesvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szamosújvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	april 17	462	370	335	—	160	232	130	60	280	40
Sz.-Udvarhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Hunyad		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül teljes szerinti akarhánszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda“ hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-24 1-30 1-36 1-42 1-52										
	széri hirdetésnél										
	fizetendő forint										
$\frac{19}{16}$ v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210	
$\frac{9}{16}$ v. fél „	3	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
$\frac{4}{16}$ v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
$\frac{3}{16}$ v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
$\frac{1}{16}$ v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hánszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek, ha hirdetésük bekioldosekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.